

*Hvorfor er en
relationsorienteret tilgang
vigtig i dag?*

Temadag den 31.3.06
Per Schultz Jørgensen

Hvad er relationsorientering?

- Anerkendende, bekræftende og ressourceorienteret tilgang
- ”at arbejde med processen mellem barn og voksen ud fra en principiel ligestilling”
- Historisk set: child-centered approach, vom kinde aus
- Men forskel: fra behov til relation

Kvaliteter i relationstilgang

- Vis positive følelser
- Juster dig i forhold til barnet
- Find ind til barnets optagethed
- Giv ros og anerkendelse
- Hjælp barnet med at samle opmærksomheden
- Giv mening til barnets oplevelse
- Hjælp barnet til at kontrollere sig selv

(Henning Rye)

Relation er grundlaget for

- Tilknytning
  - Kommunikation
  - Formidlet læring
  - Realitetsopbygning
  - Selvforståelse
-
- - men hvilken slags relation taler vi om?
  - - og hvor vigtigt netop i vores tid?

Hvad er modsætningen til relationsorientering?

- Struktureret pædagogik
- Rammer, grænser, eksterne krav, autoritet
- PISA, Haarder, standardisering, kontrol, tests
- Handleplaner?

Har børn i dag ikke brug for struktur?

- Vi lever i et opbrudssamfund
- Med svækkede normer
- Usikre værdier
- Nye familiemønstre
- "forhandlingsopdragelse"
- "radarbørn"
- - skal de så ikke have faste rammer?

Problemet ligger et andet sted

- Vi kan ikke rulle filmen tilbage
- Derfor finde "en tredje vej"
- Styrke personligheden – det betyder, at
- Børn har brug for både struktur og proces
- som de har indflydelse på

Personligheds-arbejdet

- Individualisering
- Selv-realisering og identitetsarbejde
- Social søgeproces: bekræftelse
- Enorme krav til selvet
- Jeg-styrke, selv-værd, handlekompetence
- Ansvar for egne valg
- Fiasko er tabu

"Mellem drøm og mareridt"

- Lisbeth Bendtsen
- *"Unges fortællinger om engle, dæmoner, anerkendelse og skam"*
- Kravet om selvrealisering - leve op til....
- Oplevelsen af ikke at slå til
- Ydre kontrol – indre kaos
- Negative billeder: dæmonisering og skam
- Vejen frem: anerkendelse og støtte
- Narrativ terapi

Dannelsesprocessen

- Hvordan undgår vi ydre-styringen?
- - og overfladetilpasningen?
- Svaret er internalisering - af hvad?
- positive værdier og normer
- Det betyder barnets involvering og
- Oplevelse af forpligtelse

Hvilke pædagogiske veje?

- lære at håndtere individualiseringen
- Det betyder evne til refleksion, realistisk selvvurdering, handlekompetence, selvværd
- Svaret er relationsorientering
- Men hvordan?

Relationsorienteringens to sider

- Den *personlige tilgang*: nærvær og bekræftelse
- Men pædagogen handler aldrig som privatperson
- Altid indlejret i institutionelle normer:
- *den institutionelle dømmekraft*

Institutionel dømmekraft

- Kultur, værdier og normer
- En løbende "institutionsfortælling" og
- *en faglig-moralsk kode for hvordan pædagogen bør handle*
- Den institutionelle dømmekraft skaber praksis
- I dag står der to koder overfor hinanden
- Én kode handler om ydrestyring
- En anden om indrestyring

"ydrestyringskoden"

- Tydelige krav – og voksenstyring
- Vægt på enshed
- Undervisning og handleplaner
- Kanons
- På relationsplanet: Berit Bae's "trange samtaler"
- Der sker en legitimering af struktureret pædagogik

"indrestyringskoden"

- Vægt på nærvær og proces – og børneorientering
- Vægt på forskellighed
- Individualitet
- Relationsplanet: Berit Bae's "rummelige samtaler"
- Der sker en legitimering af relationsorienteret pædagogik

Relation bygger på en kultur

- Vigtigt at udvikle en institutionskultur
- Baseret på en indrestyringskode
- Som børn er medskabere af og føler sig forpligtet på
  - Vægt på deltagende demokrati og
  - Børns rettigheder
- det forøger chancen for internalisering
- og kan støtte pædagogen i en troværdig relationstilgang

Tre grunde til relationstilgang

- Relationstilgang er vigtig i en tid med traditionsbortfald og store krav til selvet
- Styrkelse af børns personlighedsudvikling og dannelsesproces
- Udvikling af en institutionskultur baseret på sociale værdier og sociale relationer
- Fastholdelse af en nærværs-etik

Den etiske dimension

- Immanuel Levinas
- Ansigtet, øjnene og nærværet
- Opfølgningen
- *”advokatorisk etik”*